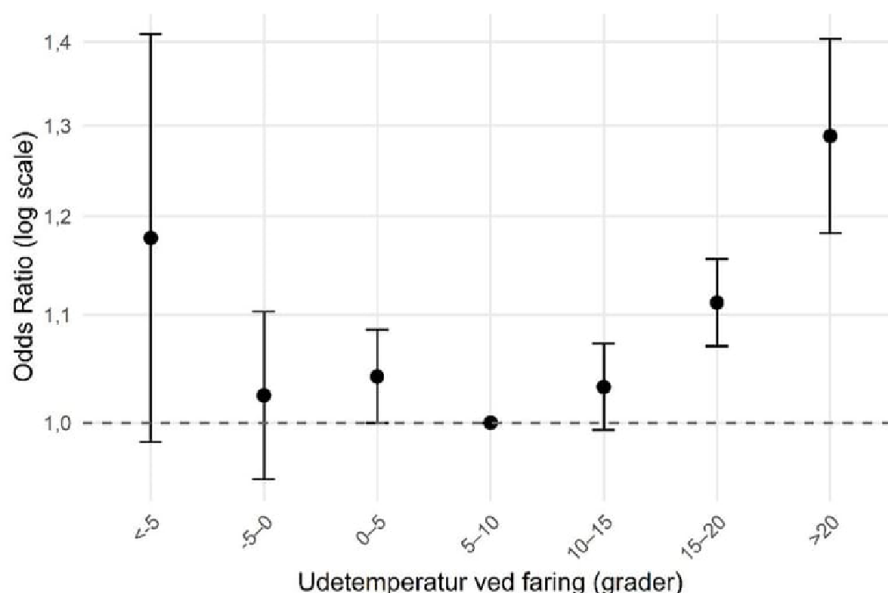

MAGASINET GRIS

Forekomsten af selvdøde søer ved faring stiger markant ved gennemsnitlige udetemperaturer over 15°C.

Øget sodødelighed allerede ved 15°C udetemperatur

NYT FRA
SEGES
INNOVATION

Allerede ved gennemsnitlige udetemperaturer omkring 15°C skal varmemstress forebygges i soholdet.

Af Margit Andreasen og Thomas Sønderby Bruun, Seges Innovation

Det er nu, der skal sættes ekstra ind for at forebygge varmemstress hos søerne. Moderne søer er højtproduktive dyr. De bærer store kuld, producerer store mængder mælk og har et højt stofskifte. Det gør dem effektive, men også sårbare over for varme. Især i de varme sommermåneder kan deres evne til at komme af med overskudsvarme blive udfordret, hvilket kan påvirke både velfærd, produktivitet og i værste fald overlevelse.

På baggrund af data fra 225 danske sobesætninger (i alt 1,5 millioner produktionscyklus), er der gennemført analyser for at belyse, hvilke faktorer, der øger risikoen for, at en so dør pludseligt. Resultaterne viste, at risikoen for pludselige dødsfald på faringsdagen steg markant allerede ved lokale gennemsnitlige udetemperaturer på omkring 15°C (se figur). Resultaterne tyder på, at søerne kan blive påvirket af varme ved lavere temperaturer end mange forventer.

Søer er særligt udsatte for varmembelastning i sen drægtighed og i diegivningsperioden. Risikoen er særlig stor i farestalden, hvor klimaet skal tilgodese både soens behov for afkøling og pattegrisesenes behov for varme. Derfor er det især i drægtigheds- og farestalden, at indsatsen mod varmemstress bør prioriteres.

Nedenfor er samlet en række fokusområder, der kan bidrage til at reducere varmembelastningen:

1. Overbrusningsanlæg

Overbrusning er et effektivt værktøj til at køle søerne ned.

Når vandet fordampner fra huden, fjernes varme fra kroppen. Effekten afhænger dog af, at søerne bliver tilstrækkeligt våde og at ventilationen efterfølgende kan hjælpe med fordampningen. Kontrollér derfor regelmæssigt, at dyserne fungerer korrekt og at anlægget giver en reel køleeffekt.

Konklusion

- Analyse af Seges InSight data fra 225 danske besætninger viser, at risikoen for selvdøde søer ved faring stiger markant allerede ved gennemsnitlige udetemperaturer på omkring 15°C.
- Søer påvirkes af varme ved en lavere temperatur end mange forventer. Forebyggelse af varmemstress skal ske allerede ved udetemperaturer på omkring 15°C. Fokusér på ventilation, køling, vandforsyning og fodringsstrategi.

2. Ventilation og lufthastighed

Ventilationsanlægget skal være klargjort til sommeren. Støv og belægninger i luftindtag og skorstene kan reducere anlæggets kapacitet. Rens og servicér indblæsning og udsugning, for at sikre en optimal luftstrøm. Øget lufthastighed omkring søerne kan forbedre varmeafgivelsen og mindske belastningen på varme dage.

3. Rigeligt drikkevand af høj kvalitet

Når temperaturen stiger, øges søernes vandbehov markant. Diegivende søer kan drikke 35-50 liter vand om dagen, og utilstrækkelig vandforsyning forværrer varmembelastningen. Kontroller derfor regelmæssigt vandmængde, vandtryk og ventilernes kapacitet. Vandet skal smage godt og være køligt – pas på, at temperaturen i en vandtank ikke bliver for høj. Hvis vandet er varmere end ca. 15°C, drikker soen mindre end hvis vandet er koldere.

4. Tilpas fodringen

Søer producerer varme, når de omsætter foder. I varme perioder kan en større del af fodringen ske på de køligste tidspunkter af døgnet, eksempelvis tidligt om morgenen og sent om aftenen. Hold samtidig øje med faldende foderoptagelse hos diegivende søer, da dette kan påvirke både mælkeydelse og reproduktion.

5. Ekstra fokus i varme perioder

Øget overvågning kan hjælpe med at identificere varmembelastede dyr i tide. En hurtig indsats over for søer med nedsat ædelyst, hurtig vejrtækning, sløvhed eller andre tegn på utilpashed kan være afgørende for at forebygge dødsfald som følge af varmemstress.